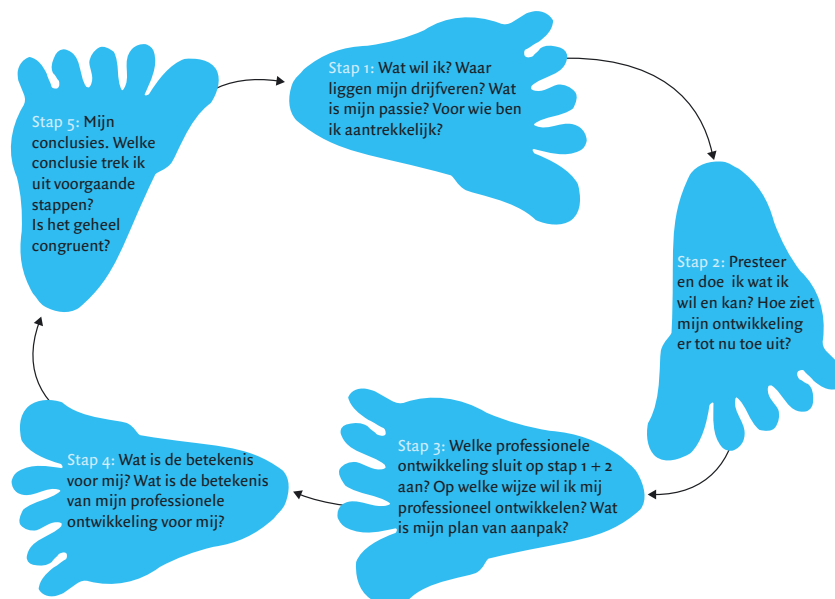

- 1 Wat wil ik?
- 2 Hoe ziet mijn kwadrant eruit?
- 3 Welke professionele ontwikkeling sluit aan op stap 1 + 2?
- 4 Wat is de betekenis voor mij?
- 5 Wat is mijn conclusie?

Figuur 8.1 In vijf stappen competent.

8.1 Inleiding

De leercoach zal de student stimuleren om wegen te zoeken waarlangs hij zichzelf kan blijven ontwikkelen. Leercoaching kan blijvend gebruikt worden door zowel de student als de leercoach. Leren en ontwikkelen krijgen dan een plaats binnen alle andere activiteiten die verwacht worden.

Steeds staan de vragen centraal:

- Wat wil ik?
- Wat doe ik?
- Wat kan ik?
- Wat presteer ik?

Een competente (kennisproductieve) medewerker heeft de competentie de puzzelstukken (figuur 8.2) in te passen in de werkzaamheden die de organisatie van hem verwacht. Student en leercoach zijn competent als zij blijven zoeken hoe de puzzelstukken in elkaar passen. Zij passen de onderstaande kenmerken van een competente student/coach toe om zichzelf blijvend te ontwikkelen.

puzzelstukken

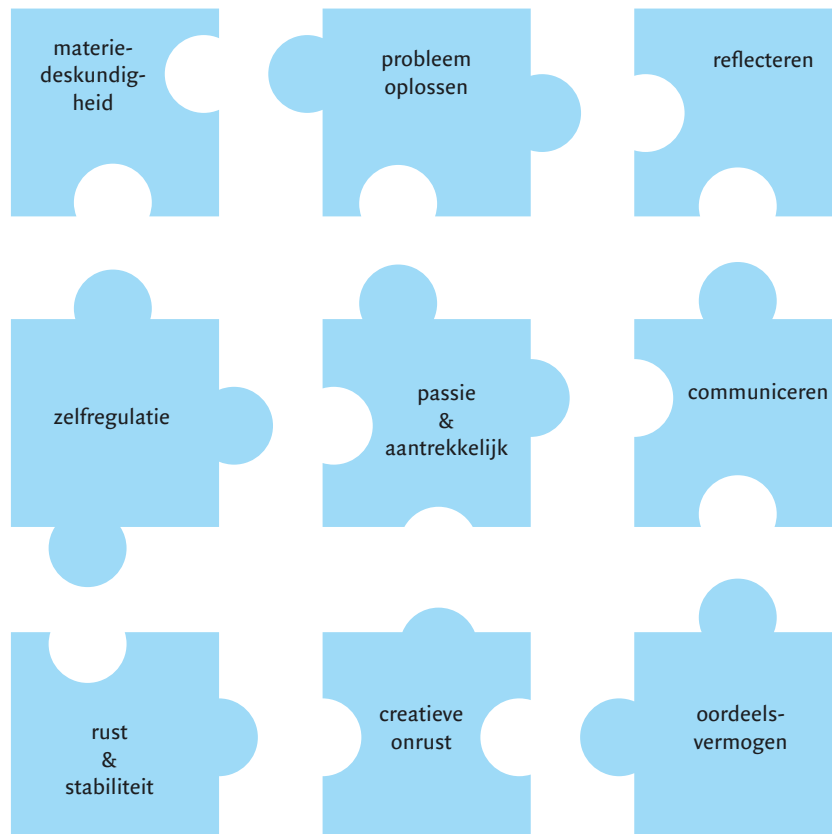
Je gaat je de puzzelstukken vanuit het middelste puzzelstuk eigen maken. Vanuit je interesse, nieuwsgierigheid en vanuit de vraag waardoor jij motivatie krijgt. Door op zoek te gaan naar waar jouw passie ligt, je interesse en nieuwsgierigheid, zorg jij ervoor vanuit jezelf je beroep te ontwikkelen.

Daarnaast zul je met de mensen om je heen je leren vormgeven. Jij bent aantrekkelijk voor collega's als je samen met hun toepassingen van het beroep ontwikkelt. Je collega's zijn aantrekkelijk voor jou als zij met je willen werken vanuit het gekozen beroep.

8.2 Kenmerken van een competente student/leercoach

- *Materiedeskundigheid.* Je zorgt dat je voldoende vakkennis hebt en dat je die actief kunt blijven verwerven in samenwerking met anderen.
- *Probleem oplossen.* Je zorgt dat je actief manieren zoekt om de problemen die je tegenkomt op je werk goed op te lossen.
- *Reflecteren.* Je reflecteert op de manier waarop je leren en ontwikkelen vormgeeft.
- *Zelfregulatie.* Je regelt zelf je motivatie, welbevinden en zelfconcept rond het werken, leren en ontwikkelen. Je kunt niet slim zijn tegen je zin (Kessels, 2001).
- *Communiceren.* Je blijft je ontwikkelen in het samenwerkend leren en je zoekt actief naar wegen om aantrekkelijk te zijn voor anderen, om de inhoud van je beroep met anderen te delen. Je zorgt samen met anderen voor een sfeer waarin jullie goed kunnen werken.
- *Rust en stabiliteit.* Je weet voor jezelf wanneer rust nodig is om stil te staan bij wat er is en om verdieping te geven aan hetgeen waarmee je bezig bent in relatie met anderen.

Figuur 8.2 Onderdelen van een competente medewerker.

- *Creatieve onrust.* Je zorgt voor vernieuwingen door bestaande zaken ter discussie te stellen en uit te leggen hoe het volgens jou beter kan.
- *Oordeelsvermogen.* Je zorgt voor jezelf en voor anderen door naar anderen te kijken, door aan te voelen wanneer rust nodig is om stil te staan bij wat er is, door aan te voelen wanneer je discussies kunt voeren, door aan te voelen hoe je het beste kunt samenwerken.

8.3 Het stappenplan

verdiepende informatie

Om de kenmerken van een competente student/werknemer om te zetten naar concreet gedrag, kan het stappenplan *In vijf stappen competent* gebruikt worden. Online staat verdiepende informatie over de competente student/leercoach en worden de stappen verder uitgediept. Door de volgende vijf stappen telkens weer te volgen en uit te diepen, kunnen studenten en leercoaches zich steeds verder ontwikkelen.

- 1 Wat wil ik en waarom? De student/leercoach gaat na wat hij wil.
- 2 Hoe ziet mijn kwadrant eruit? De student/leercoach analyseert de kwadranten en bepaalt het doel en de leervraag.
- 3 Welke professionele ontwikkeling sluit aan op stap 1 + 2? De student/leercoach stelt een professioneel ontwikkelingsplan op om het gestelde doel te bereiken.
- 4 Wat is de betekenis voor mij? De student/leercoach ontwikkelt alternatief gedrag bij de gekozen aanpak.
- 5 Wat is mijn conclusie? De student/leercoach toetst de nieuwe aanpak in de praktijk.

8.4 Opdrachten In vijf stappen competent

Opdracht 39 Blijven puzzelen

Voor wie

- Student en leercoach

Vorm

- Puzzel met negen puzzelstukken

In een gesprek met mijn leercoachgroep hadden wij de puzzel voor ons liggen. Vanuit de puzzel hebben wij acties gepland per puzzelstuk.

Uiteindelijk kregen we zo een compleet plan van aanpak.

Ervaring van een leercoachgroep

Wat levert het op?

- Een manier om je kennis te vermeerderen.
- Diepgang in je leren vanuit de puzzelstukken in combinatie met het kwadrantmodel en de leercyclus.
- Praatpapier om in gesprek te gaan.

Wanneer doen?

- Als je je competentie als kenniswerker wilt ontwikkelen.
- Als je een plan van aanpak wilt maken.

En dan?

- Kun je vanuit de puzzelstukken de verbinding leggen met de vijf stappen zoals beschreven in opdracht 40 t/m 44.
- Zorg je voor kennisvermeerdering vanuit passie en wederzijdse aantrekkelijkheid.

Toelichting

De puzzelstukken bij elkaar geven de onderdelen aan waaraan je blijft werken als je leert. Gebruik de puzzel op verschillende manieren. Als praatpapier om richting te geven aan bijvoorbeeld een gesprek of plan van aanpak. Leg dan de puzzel in het midden op tafel als je in gesprek gaat.

Online staat per puzzelstuk de volgende informatie:

- Welke vragen je jezelf kunt stellen vanuit het gekozen puzzelstuk.
- Wat het belang is van de bijbehorende activiteiten.
- Welke acties je onder andere kunt ondernemen.

Werkwijze

- 1 Bepaal bij welke activiteit je een of meer van de puzzelstukken wilt gebruiken zodat je doelgericht kunt werken.
- 2 Ga online naar Competent in het menu.
- 3 Klik op het puzzelstuk waarover je meer informatie wilt.
- 4 Ga na welke activiteiten je wilt doen.
- 5 Schrijf de kernwoorden op waarmee je iets gaat doen.
- 6 Bespreek de uitkomst en ontwikkeling met je leercoachgroep (leercoach). Gebruik hier opdracht 3 of 4 voor.

De vijf opdrachten (opdracht 40 t/m 44) van de vijf stappen worden hieronder toelicht.

Opdracht 40 Stap 1: Wat wil ik en waarom?

Voor wie

- Student en leercoach

Vorm

- Werkblad

Fijn om hier met de leercoachgroep over na te denken. De vragen die de anderen stellen zorgen ervoor dat ik bewuster toe kan werken naar wat ik wil.

Ervaring van een leercoach

Figuur 8.3 Stap 1.

Wat levert het op?

- Bewustwording van wat jij wilt.

Wanneer doen?

- Als je wilt weten wat je echt wilt.

En dan?

- Kun je de volgende stap doen; nagaan of je presteert en doet wat je wilt en kunt.

Toelichting

Bepaal jouw beginsituatie. Waar liggen jouw drijfveren? Wat is je passie? Waar ben jij nieuwsgierig naar? Op welke wijze raak jij gemotiveerd? Waar ligt jouw ambitie? Wat wil jij leren en ontwikkelen? Denk regelmatig na of jij op de goede plek zit. Of de richting waar je naar toe gaat de juiste is.

Bepaal telkens weer je beginsituatie aan de hand van de kwadranten *kunnen*, *willen*, *doen* en *presteren*. Gebruik hiervoor het werkblad online.

Werkwijze

- 1 Ga online naar Competent in het menu.
- 2 Klik op 'Stap 1' en gebruik het werkblad om jouw beginsituatie te bepalen.
- 3 Sla de uitslag op in je portfolio.

Wat is jouw passie?

Opdracht 41 Stap 2: Hoe ziet mijn kwadrant eruit?

Voor wie

- Student en leercoach

Vorm

- Werkblad

Door wat ik wil te koppelen aan het kwadrant kan ik een mooie analyse maken van waar ik sta.

Ervaring van een leercoach

Figuur 8.4 Stap 2.

Wat levert het op?

- Een overzicht van: Wat wil ik? Wat kan ik? Wat doe ik? en Wat presteer ik?

Wanneer doen?

- Als je bewust stil wilt staan bij wat je doet en hoe je dat doet.

En dan?

- Kun je de rode draad zien van jouw ontwikkeling tot nu toe.

Het kwadrant.

kunnen	willen
presteren	doen

Toelichting

Schrijf je CV, analyseer belangrijke gebeurtenissen waaruit blijkt hoe jouw ontwikkeling er tot nu uit ziet. Beschrijf voor jou kenmerkende situaties en verzamel materiaal met bijbehorende achtergronden waaruit blijkt op welke wijze je jezelf tot nu toe hebt ontwikkeld. Ga na of je presteert en doet wat je wilt en kunt.

Gebruik de opdrachten van de verschillende kwadranten en werkervaringen om te analyseren wat je precies aan het doen bent.

Door je CV weet je wat jouw persoonlijke geschiedenis is. Door de analyse vanuit wat je wilt, kunt, doet en presteert verzamel je de voor jou kenmerkende situaties waaruit blijkt hoe jouw lijn van ontwikkeling eruitziet. Wat is de rode draad? Gebruik het werkblad online als ondersteuning.

Werkwijze

- 1 Ga online naar Competent in het menu.
- 2 Klik op 'Stap 2' en gebruik het werkblad om jouw kwadranten te analyseren.
- 3 Sla de uitslag op in je portfolio.

CV

Opdracht 42 Stap 3: Welke professionele ontwikkeling sluit aan op stap 1 + 2?

Voor wie

- Student en leercoach

Vorm

- Werkblad

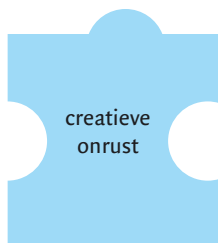
Ik kan nu echt een keuze maken uit wat ik wil ontwikkelen. Juist het maken van een duidelijke keus zorgt ervoor dat ik mijn professionele ontwikkeling nu zelf kan uitbouwen.

Ervaring van een leercoach

Wat levert het op?

- Een plan van aanpak vanuit persoonlijke wensen (stap 1) en een duidelijke analyse (stap 2).

Figuur 8.5 Stap 3.

Heb je genoeg creatieve onrust?

drijfveren

Wanneer doen?

- Als je je volgende stap wilt maken in je professionele ontwikkeling.
- Als je een analyse wilt maken vanuit de kwadranten kunnen, doen en presteren.

En dan?

- Kun je de rode draad zien van jouw ontwikkeling.

Toelichting

Als je weet hoe jouw ontwikkellijn eruitziet, kun je bepalen of jouw lijn overeenkomt met wat je streven is in de toekomst. Ga je op dezelfde ontwikkellijn verder, of wil je het op een heel andere manier aanpakken? Aan jou de uitnodiging te onderzoeken hoe jouw plan van aanpak eruitziet om je professioneel verder te ontwikkelen.

In jouw professionele ontwikkelingsplan staat hoe jij je verder gaat ontwikkelen in je beroep. Bij stap 1 heb je gekeken wat jouw persoonlijke drijfveren zijn. Bij stap 2 heb je geanalyseerd waar je nu staat. Je hebt de lijn van jouw ontwikkeling beschreven.

Binnen je professionele ontwikkelingsplan ga je het werkblad gebruiken om doelen vast te stellen van je ontwikkeling als professional. Je oriënteert je en je maakt een planning. Je onderneemt de activiteiten om te komen waar je wilt zijn. Je evalueert de resultaten. Vervolgens reflecteer je op door jou

gekozen ervaringen om na te gaan of je op de juiste weg zit. De uitkomsten verzamel je in jouw portfolio. Ook na je studie kun je doorgaan met het verzamelen van interessante onderdelen van je werk en welke rol je daarin gespeeld hebt. Gebruik het werkblad online als ondersteuning.

Werkwijze

- Ga online naar Competent in het menu.
- Klik op ‘Stap 3’ en gebruik het werkblad om de cyclus voor je professionele ontwikkeling in gang te zetten.
- Sla de voortgang van je ontwikkeling op in je portfolio.
- Bespreek de voortgang van je professionele ontwikkeling regelmatig met je leercoach.

Oprichting 43 Stap 4: Wat is de betekenis voor mij?

Voor wie

- Student en leercoach

Vorm

- Werkblad

Reflecteren, het is niet zo gemakkelijk. We hebben nu afgesproken dat we één keer per maand een onderwerp pakken waarop wij echt reflecteren volgens de stappen van Korthagen. Zo kunnen we duidelijk het verschil maken met de planning en controlecyclus in de vorm van de leercyclus. Dat brengt rust.

Ervaring van een leercoach

Wat levert het op?

- Betekenis kunnen geven aan ervaringen waardoor je zelf meer je richting kunt bepalen en je leren meer kunt sturen.

Wanneer doen?

- Als je bewust stil wilt staan bij wat je doet en hoe je dat doet.

En dan?

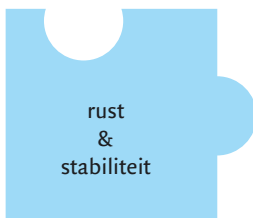
- Weet je wat jouw ontwikkeling voor betekenis heeft voor jezelf.

Neem jij tijd voor reflectie?

Figuur 8.6 Stap 4.

alternatief gedrag

Reflecteer jij in rust?

Stap 4: Wat is de betekenis voor mij?
Wat is de betekenis van mijn professionele ontwikkeling voor mij?

Toelichting

Ontwikkel alternatief gedrag bij je aanpak vanuit voor jou belangrijke ervaringen uit je professionele ontwikkeling. De hectiek van alledag zorgt ervoor dat je vanuit je dagelijkse studie, werk en privé je ontwikkelt. Meestal onbewust. De vraag is dan: Op welke manier word je je bewust van wat je leert? Daarvoor is het nodig om rust te creëren zodat je kunt overdenken waarmee je bezig bent. Je hebt vaak weinig tijd om echt stil te staan bij de onderdelen die je echt raken. De doelstelling van deze stap is om vanuit het puzzelstuk rust en stabiliteit stil te staan bij een ervaring. Haal een ervaring naar voren waar je dieper op in wilt gaan. Een ervaring waaraan je door te reflecteren diepgaandere betekenis kunt geven. Gebruik het werkblad online als ondersteuning.

Werkwijze

- 1 Ga online naar Competent in het menu.
- 2 Klik op 'Stap 4' en gebruik het werkblad om te reflecteren op jouw ervaringen.
- 3 Bespreek je reflectie met je leercoach en sla de uitslag op in je portfolio.

Opdracht 44 Stap 5: Mijn conclusies

Voor wie

- Student en leercoach

Vorm

- Werkblad

Mijn conclusie is dat ik goed zit binnen deze opleiding. We hebben een manier gevonden om de competenties als kenniswerker met elkaar te ontwikkelen. Bij de conclusie weten we welke keuze we maken voor de volgende ronde.

Ervaring van een student

Wat levert het op?

- Conclusies die iets zeggen over de wijze waarop je bezig bent. Je kunt je leren hierdoor beter sturen.

Wanneer doen?

- Na stap 1 t/m 4.

En dan?

- Kun je richting bepalen.
- Weet je steeds beter waar je passie en aantrekkelijkheid liggen.
- Kun je weer bij stap 1 beginnen zodat een doorlopend proces zichtbaar is.

Figuur 8.7 Stap 5.

Werk jij vanuit passie?

Toelichting

Trek conclusies uit de activiteiten van de eerste vier stappen.

Bepaal op welke wijze je verder gaat.

Als je de activiteiten van de opdrachten 40 t/m 44 hebt uitgevoerd, kun je conclusies trekken over hoe je verder wilt.

Gebruik het werkblad online als ondersteuning.

Werkwijze

- 1 Ga online naar Competent in het menu.
- 2 Klik op 'Stap 5' en ga na op welke wijze jij ontwikkeling ingezet hebt en de bijbehorende conclusies.
- 3 Sla de uitslag op in je portfolio.

8.5 Didactische aanwijzingen voor de leercoach

Verantwoording

In de puzzelstukken van figuur 8.2 wordt het verband gelegd tussen competenties en de kennisproductieve medewerker. Een kennisproductieve medewerker is een medewerker die de puzzelstukken van figuur 8.2 kan inpassen in de werkzaamheden die de organisatie van hem verwacht. De medewerker maakt zijn eigen kennis productief door zelf betekenis te geven aan nieuwe ervaringen en de kennis die daaruit voortkomt.

definitie van kennis

Er zijn verschillende definities van kennis in omloop. De manier waarop iemand over kennis denkt, heeft onder andere te maken met hoe hij zich voorneemt kennis op te nemen. Een van de manieren om naar kennis te kijken is kennis opvatten als 'relationships'. In deze opvatting wordt kennis gezien als een proces dat in sterke mate wordt bepaald door de relaties in een organisatie. Gegevens uit boeken, artikelen enzovoort worden opgevat als data, die na bewerking door een individu kunnen leiden tot informatie. De manier waarop en door wie die informatie daarna wordt gebruikt, bepaalt of er nieuwe kennis ontstaat. Leren wordt daarbij gezien als een sociaal-cognitief proces. Van belang is dan om samen verbeteringen en vernieuwingen te bewerkstelligen. Actief samen met anderen zoeken naar manieren om kennis te vergaren, is de manier om kennis te vermeerderen. Samen kennis vermeerderen staat dan centraal (Harrison & Kessels, 2004).

Het is belangrijk dat alle werknemers 'slim' zijn, niet alleen de mensen aan de top van een organisatie. Studenten in het beroeps-

onderwijs kunnen de toekomstige kenniswerkers zijn. Doordat zij actief leren om relevante informatie te signaleren, verzamelen en interpreteren en doordat zij leren zoeken naar wegen om deze vaardigheden toe te passen, zouden zij zich toekomstige kenniswerkers kunnen noemen. Zij kunnen als kenniswerkers vormgeven aan leren en ontwikkelen, wat nodig is binnen de kenniseconomie waarvan zij deel uitmaken.

toekomstige kenniswerkers

Om leren en ontwikkelen mogelijk te maken zijn krachtige leerprocessen nodig. De puzzelstukken bieden mogelijkheden om leersituaties te ontwerpen die de kennisproductiviteit bevorderen. De leersituaties worden dan vormgegeven vanuit de beroepscontext op de opleiding en de werkplek zelf, waar leren en werken samenvallen. De inrichting van de werkplek, voor het beroepsonderwijs de beroepspraktijkverlenende instelling, stimuleert en ondersteunt studenten (als toekomstige werknemers) in het noodzakelijke leren.

In de gezondheids- en welzijnssector valt een verhoging van de kennisproductiviteit waar te nemen waar er begonnen is een leeromgeving te creëren vanuit de genoemde puzzelstukken (vrije vertaling van het *corporate curriculum*, Harrison & Kessels, 2004). In het bijzonder is waargenomen dat reflectie, interactie en zelfregulatie de kennisproductiviteit verhogen.

Kennisproductiviteit vraagt van studenten (als toekomstige werknemers) dat zij hun eigen oplossingen zoeken, dat zij kennis verwerven om hun eigen professionele gedrag en expertise te ontwikkelen. De negen samenhangende competenties (de puzzel) die zijn afgeleid van het *corporate curriculum*, kunnen dienen als de competenties van de toekomstige werknemers.

verhoging

kennisproductiviteit

corporate curriculum

Gebruik de puzzelstukken nu en in de toekomst om je bewust te blijven van hoe divers het beroep in elkaar zit.